

...

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.040/2025/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Szilágyi Gábor ügyvéd (Cím13) által képviselt **Felperes1** (Cím1) felperesnek – a Ügyvédi Iroda1 (Cím14, ügyintéző: dr. Palicz András ügyvéd) által képviselt **Alperes1.** (Cím4) alperes ellen munkabér megfizetése tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 1.M.70.203/2023/51. sorszámú ítélete ellen az alperes által 52. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá az esedékesség napjáig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára 612.258 (hatszáztizenkétezer-kétszázötvennyolc) forint fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság határozata és az általa megállapított tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2025. január 23. napján meghozott 1.M.70.203/2023/51. számú ítéletével munkabér címén 3.478.560 forint és ezen összeg után 2020. augusztus 1-jétől, 3.867.397 forint és ezen összeg után 2021. július 1-jétől, továbbá 307.279 forint és ezen összeg után 2022. február 10-től járó késedelmi kamat megfizetésére

kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest kötelezte 750.372 forint + áfa alperesi perköltség megfizetésére.

[2] Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperes 2016. március 14-től állt munkaviszonyban az alperessel 2016. szeptember 14. napjáig, határozott időre. A munkaszerződés szerint az alperes szerelő munkakörben foglalkoztatta a felperest, a 2016. március 14-i munkaköri leírás ipari alpinista szerelő munkakörre vonatkozott. A munkaszerződés 1.5. pontjában a felek változó munkavégzési helyet határoztak meg, megjelölve az alperes székhelyét, telephelyeit, fióktelepeit, valamint a munkáltató által meghatározott más munkavégzési helyeket. A munkaszerződés aláírásakor munkavégzési helynek a Cím15 alatti címet tekintették. A felek a munkaszerződés 1.7. pontjában rendelkeztek a munkaköri feladatok teljesítéséhez kapcsolódó eszközök és a gépkocsihasználat kérdésében. A munkaszerződés 3.1. pontjában a személyi alapbért havi 115.000 forintban határozták meg. A felek megállapodása alapján 2016. szeptember 15-től a munkaviszony határozatlan időtartamúra módosult.

[3] A munkaviszony során a felperes a munkáját részben Ország1, részben Ország2 területén végezte. A Ország2i kiküldetésekre az alperes beosztása alapján került sor. Az alperes a saját költségén szervezte meg a felperes Ország2ba történő oda- és visszautazását, biztosította a munkavállalók szállását, viselte az ezzel kapcsolatos költségeket. A munkavégzéshez szükséges eszközöket, felszereléseket is biztosította. A munkaviszony fennállása alatt a felperes részére a magyar minimálbérnek megfelelő díjazást fizette.

[4] Az alperes elvárásának megfelelően a munkavállalók az alperes által rendelkezésre bocsátott internetes felületen minden munkanap jelentést rögzítettek az elvégzett munkafeladataikról, a munkavégzés időtartamáról. A jelentésről a számítógépes rendszer egy automatikus visszaigazoló e-mailt küldött. Az alperes visszaigazoló e-mailjei szerint a felperes 2021. március 1-je és december 31. között 172 munkanapot, 2021-ben 181 munkanapot, 2022. január hónapban pedig 12 munkanapot dolgozott Ország2ban.

[5] Az elsőfokú bíróság az előbbi tényállás alapján vizsgálta a felperes elsődleges keresetét, amelyben a 2020. március 1-je és 2022. januárja közötti időszakra kiküldetési munkabér címén 5.079.627 forint + 5.597.549 forint + 525.136 forint munkabér megfizetését kérte.

[6] A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 286. § (1) bekezdése alkalmazása során megállapította, hogy a felperes 2023. március 20-án terjesztette elő a keresetét, abban - legkorábbi időszakként - 2020. március hónapra járó, vagyis 2020. áprilisában esedékes munkabért követelést érvényesített. A per során új keresetet nem terjesztett elő, csupán a jogállítást és a számítását pontosította a német bérminimumra hivatkozva. Ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 7. § (1) bekezdés 12. pontját is figyelembe véve a kereset nem évült el.

[7] Az elsőfokú bíróság a munkabér követelést az Mt. 42. § (2) bekezdés b) pontja és a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, az Európai Parlament és Tanács 96/71/EK Irányelvnek (a továbbiakban: Irányelv) a 2018/957 Irányelvvel módosított 3. cikk (1) bekezdés c) pontja alapján bírálta el. Ez utóbbi rendelkezés mikénti értelmezését illetően hivatkozott az Európai Unió Bírósága C-428/19. számú ítéletére, amely szerint, ha egy tagállamban letelepedett munkáltató megsérti valamely más tagállam minimálbérre vonatkozó rendelkezéseit, az előbbi tagállamból kiküldött munkavállaló, annak bíróság előtt hivatkozhat e szabályok megsértésére.

[8] Az elsőfokú bíróság a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Nmjt.) 7. § (1) bekezdése és 8. § (1) bekezdése, továbbá a perbeli időszakban Ország2ban hatályban volt, a Ország2ban rendszeresen foglalkoztatott munkavállalók kötelező munkafeltételeiről szóló törvény (a továbbiakban: AEntG) 2. § (1) bekezdése alapján azt állapította meg, hogy a Ország2ban foglalkoztatott munkavállalók javadalmazására alkalmazni kell a Ország2i általános minimálbér szabályozásáról szóló törvényt (a továbbiakban: MiLoG – Mindestlohngesetz). E törvény alapján 2020. évre óránként bruttó 9,35 euróban, 2021. év januártól-júniusig 9,5 euróban, 2021. év júliustól-decemberig 9,6 euró/óradíjban vette figyelembe a Ország2i minimálbért.

[9] Az elsőfokú bíróság a felek egyező perbeli nyilatkozatára hivatkozva azt állapította meg, hogy a felperes Ország2i külföldi kiküldetése rendszeres volt. Annak ideje alatt az alperes látta el utasításokkal, az alperesi irányításnak megfelelően végzett munkát és nem változott a munkáltatói jogkör gyakorlása. A külföldi munkavégzés az egyes kiküldetésekhez igazodó ideiglenes jellegű volt, a felperes két kiküldetés között Ország1on végzett munkát. Előadása szerint három hét Ország2i munkavégzést, egy hét Ország1i munkavégzés követett.

[10] Az Irányelv és az ahhoz kapcsolódó uniós bírói gyakorlat szerint a tagállamok kötelesek a saját jogalkotásuk révén biztosítani, hogy a területükön kiküldetésben lévő munkavállalók számára is irányadó legyen a minimális bérszint. A kiküldetésben dolgozó munkavállalók a bíróság előtt hivatkozhatnak a munkáltatójukkal szemben e szabályok megsértésére.

[11] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a Ország2i munkavégzés alapján jogosult volt a német legkisebb munkabér összegére. Az Nmjt. 7. § (1) bekezdése alapján hivatalból alkalmazta a Ország2 területén foglalkoztatott munkavállalók bérezésére, javadalmazására vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Az alperes érvelésével szemben nem találta relevánsnak, hogy a munkaszerződésben a Ország2i kötelező legkisebb munkabérnél alacsonyabb összegben állapodtak meg. Annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy ezt az összeget a felperes a munkaviszony fennállása alatt nem kifogásolta. Az Mt. 27. § (1) bekezdése és 29. § (3) bekezdése alapján kifejtette, hogy a megállapodás személyi alaprre

vonatkozó része munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközött, tehát érvénytelen volt. Az érvénytelen rendelkezés helyett a munkaviszonyra vonatkozó szabályokat kellett alkalmazni.

[12] Az elsőfokú bíróság annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy az alperes a kereset alapjául meghatározott számítást, vagyis a munkaóra alapjául meghatározott kimutatást arra hivatkozva vitatta, hogy azt a felperes munkáltatói jóváhagyás nélkül készítette. Azok tartalmára az alperesnek nem volt ráhatása, továbbá a becsatolt táblázat adatai nem egyeztek a bérjegyzékek adataival. Ezzel szemben volt jelentősége, hogy az alperes általánosságban elismerte a perben, a felperes rendszeres Ország2i munkavégzését, bár ő maga nem tudott erre vonatkozó adatokat szolgáltatni. A munkabérjegyzékek nem tartalmaztak a munkaidőre vonatkozó adatot, az alperes munkaidő nyilvántartást nem vezetett. Az alperesi bérjegyzékek csupán a kifizetett havi munkabér összegét igazolták, amit a felperes nem vitatott. Nem tartalmaztak azonban adatot a Ország2i munkavégzésre. A kifejtettek és a Pp. 522. § (1) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonat le, hogy az alperes nem csak a Ország2i munkavégzést, hanem az ott elvégzett munkaórákat sem vitatta.

[13] Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes a perbeli számításait az alperesnek megküldött napi jelentések alapján határozta meg. A napi jelentéseket az alperes elvárása és utasítása alapján készítette az általa üzemeltetett internetes felületen és ezekre az alperes visszaigazoló e-mailt küldött. A jelentések tartalmát az alperes a munkaviszony fennállása alatt egyszer sem vitatta, illetve nem kifogásolta.

[14] Az előbbi okiratok mellett az elsőfokú bíróság értékelte az alperesi ügyvezetők nyilatkozatát, továbbá a perben meghallgatott tanúk vallomását is. egyéb érdekelt1 és egyéb érdekelt2 ügyvezetők a perben elismerték, hogy a felperes által hivatkozott és becsatolt lejelentő lapok léteztek. Azoknak az volt a célja, hogy követni tudják, az egyes munkavállalók mikor, hol végeztek munkát. Azt is előadták, hogy a rögzített adatok valóságtartalma nem volt visszaellenőrizhető és a rendszer alkalmas volt a visszaélésre. Nem tudták semmilyen módon követni, hogy az egyes dolgozók mikor, hol dolgoztak, mert ilyen nyilvántartást az alperes nem vezetett.

[15] tanú3, tanú5, tanú1, tanú2 tanúvallomása azt támasztotta alá, hogy a keresetben hivatkozott számítógépes internetes felület létezett, és a munkavállalók kötelessége volt feltölteni minden munkanapra a munkavégzés adatait, a munkavégzés időtartamát. Minden munkavállaló saját maga töltötte ki a rá vonatkozó adatokat, és ezt követően automatikus visszaigazoló e-mailt kapott. Ez az adatszolgáltatás képezte az alperes megrendelői felé az elszámolás alapját. Amennyiben a munkavállalók nem tettek eleget a jelentési kötelezettségüknek, ennek pótlására szólították fel őket, illetve a jelentés elmaradása esetén az aznapi munkabérüket nem kapták meg. A tanúvallomásokat alátámasztották egyéb érdekelt1 ügyvezető e-mailjei, amelyekben sürgette a munkavállalókat, hogy készítsék el a napi jelentéseiket.

[16] A tanúk vallomása és az okirati bizonyítékok cáfolták az ügyvezetők azon nyilatkozatát, hogy az előbbi jelentési rendszert ténylegesen nem alkalmazták, az abban rögzített adatokat nem használták fel. Ez a nyilatkozat, amiatt sem volt elfogadható, mert az ügyvezetők nyilatkozatából az is kiderült, hogy ezen kívül semmilyen nyilvántartást nem vezettek. Életszerűtlen, hogy az alperes munkáltatóként semmilyen módon nem követte a munkavállalói munkavégzését, annak helyszínét. Ezt a nyilatkozatot cáfolták az egyéb érdekelt³ technikai vezető által küldött havi elszámolások adatai is, mert abban személyenként, havi bontásban rögzítették, hogy ki, hány napot végzett munkát Ország1on, illetve Ország2ban. Az egyéb érdekelt³től származó, 2021. február, március és április hónapra vonatkozó kimutatások egyébként megegyeztek a felperes által jelen perben megjelölt adatokkal, ami szintén a felperes kereseti állításait erősítette meg. egyéb érdekelt³ egyéb nyilvántartás hiányában, csak a munkavállalók jelentései alapján vehette figyelembe a munkavégzési adatokat. Az alperes a perben nem tudott magyarázatot adni, hogy az általa becsatolt munkabérjegyzékek milyen adatokon, milyen nyilvántartásokon alapulnak. Az alperes vitatta, hogy a felperes az általa megjelölt óraszámokban dolgozott Ország2ban, de a saját perbeli állításait semmilyen nyilvántartással nem igazolta, a Ország2i munkanapok számát nem bizonyította. Erre tekintettel a keresetet vitató nyilatkozatai súlytalanok voltak, a munkáltatót terhelő nyilvántartási kötelezettség megszegésére figyelemmel is.

[17] Az alperes nem bizonyította, hogy a felperes nem a saját számításainak megfelelő időtartamban végzett munkát. Lényegében konkrét tényállítást sem tudott tenni a Ország2i munkavégzés időtartamára. A munkáltató jogsértő magatartása pedig nem eredményezheti, hogy az általa vitatott elszámoláson alapuló bérigény ellehetetlenüljön. A lefolytatott bizonyítás alapján nem merült fel adat azzal kapcsolatban, hogy a felperes vagy más munkavállaló visszaélt a napi jelentési gyakorlattal, az ügyvezetők konkrétumot nem tudtak megjelölni. Az elmulasztott jelentéseket pótolgatták a munkavállalókkal, ami szintén azt támasztotta alá, hogy azokat valós tartalmúnak kellett tekinteni.

[18] Az elsőfokú bíróság a kifejtettek alapján a kereseti számításoknak megfelelően határozta meg a Ország2ban teljesített munkaórák számát és a Ország2i legkisebb munkabér összegét. Megállapította, hogy az alperes 2020. évre 1.601.067 forint, 2021. évre 1.730.152 forint, 2022. január hónapra 217.857 forint munkabért igazoltan és nem vitatottan megfizetett a felperesnek. Az elsőfokú bíróság ezt levonta a keresetben megjelölt összegből és a különbözet megfizetésére kötelezte az alperest. Az elsődleges keresetet alaposnak találta, ezért a vagylagosan előterjesztett, másodlagos kereseti kérelmet nem vizsgálta.

[19] Az alpinista felszerelés beszerzésével kapcsolatban 460.454 forint, szerszámköltség címén 383.083 forint, védőruha költségei címén 1.190.200 forint, mobiltelefon beszerzése és fenntartása címén 828.890 forint, gépjárműhasználat költségtérítése címén 1.022.000 forint megtérítésével kapcsolatos kereseti kérelmeket bizonyítottság hiányában utasította el az Mt. 51. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozva. A tanúk vallomásából és a munkaszerződés rendelkezéseiből arra következtetett, hogy a munkához szükséges felszereléseket, utazási és egyéb költségeket az alperes finanszírozta.

Az alperes fellebbezése

[20] Fellebbezésében az alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a teljes kereset elutasítását kérte, másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítására irányult.

[21] Fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy az ítélet iratellenes megállapításokat tartalmaz, az elsőfokú bíróság a jogszabályokat tévesen alkalmazta, illetve okszerűtlen következtetésekre jutott, ezért jogsértő az érdemi döntése.

[22] Az elsőfokú bíróság olyan jogszabály alapján hozott ítéletet, amelyet jelen perben nem lehetett alkalmazni. Az Nmjt. 2. §-a értelmében olyan kérdésekben, amely az Európai Unió általános hatályú közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés hatálya alá tartozik, az Nmjt. nem alkalmazható. A konkrét esetben két európai uniós tagállam területén történt munkavégzést érint a per, vagyis az elsőfokú bíróság nem alapíthatta a döntését az Nmjt. rendelkezéseire.

[23] Tévesen hivatkozott továbbá az Irányelvre is, mivel az nem minősül közvetlenül alkalmazandó jogi aktusnak. A C-428/19. számú ítélet sem volt irányadó, mert az kifejezetten a szállítmányozási, transznacionális szolgáltatásokra tartalmaz megállapításokat. Jelen jogvitában hivatalból és kérelemre sem lehetett alkalmazni az Irányelvet, figyelemmel a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, az Európai Parlament és Tanács 2008. június 17-i, 593/2008/EK rendeletére (a továbbiakban: Róma I. rendelet).

[24] A Róma I. rendelet sem teszi lehetővé hivatalból külföldi jog alkalmazását. Annak 8. cikke szerint az egyéni munkaszerződésekre a felek által választott jog alkalmazandó. A becsatolt munkaszerződés 9.2. pontja szerint a felek egyértelműen a magyar jogot kötötték ki. A Róma I. rendelet általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktus, azonban kifejezetten csak a rendszerinti munkavégzés esetén írja elő más tagállam jogának az alkalmazását azzal, hogy nem minősül rendszerszinti munkavégzésnek, ha a munkavállaló ideiglenesen külföldön dolgozik. Az elsőfokú bíróság éppen azt állapította meg, hogy a felperes ideiglenesen dolgozott külföldön és onnan rendszeresen hazatért Ország1ra. Mindezek alapján a jogvitára a külföldi jog nem volt alkalmazható.

[25] Az elsőfokú bíróság iratellenesen, illetve a bizonyítékok hiányában állapította meg, hogy a felperes rendszeresen Ország2ban végzett munkát. Az alperes ezt az elsőfokú eljárás során folyamatosan vitatta, nem ismerte el az ehhez kapcsolódó kereseti állításokat, illetve bizonyítékokkal támasztotta alá a saját hivatkozásait. A német jog csak abban az esetben lenne alkalmazható, ha a felperes rendszeresen végzett volna Ország2ban munkát. A Róma I. rendelet 8. cikk (2) bekezdése szerint a rendszerinti munkavégzés helyén nem

változtat, ha a munkavállalót ideiglenesen egy másik országban foglalkoztatják. Mindezekre figyelemmel az alkalmazandó jog meghatározása jogsértő volt.

[26] Az elsőfokú bíróság a rendszeres Ország2i munkavégzés megállapítását, kizárólag a vitatott és bizonyítatlan felperesi tényállításokra alapította. Az alperes a perben nem tett olyan nyilatkozatot, hogy a felperes Ország2ban végzett munkát. Ezért iratellenes az a megállapítás is, hogy az alperes általánosságban elismerte a Ország2i munkavégzést. Nem is értelmezhető, hogy mit értett az elsőfokú bíróság általános elismerés alatt, mivel az alperes semmilyen elismerést nem tett. Kizárólag azt ismerte el, hogy a felperes ideiglenesen dolgozott Ország2ban. Azt azonban vitatta, hogy ez rendszeres volt. Azt is iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a munkabérjegyzékek nem tartalmaztak a Ország2i munkavégzésre vonatkozó adatokat. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes csak az óraszámokat vitatta, a ledolgozott munkanapokat nem. A perbeli nyilatkozatai alátámasztják, hogy a munkaórákat és a ledolgozott napokat is vitatta, és ennek cáfolatára bizonyítékokat csatolt. Konkrétan megjelölte, hogy a felperes a keresetében olyan napokat is megjelölt, amelyeken bizonyítottan nem végzett munkát Ország2ban, illetve szabadságon volt.

[27] Az elsőfokú bíróság tévesen hagyta figyelmen kívül egyéb érdekelt1 ügyvezető perbeli nyilatkozatát. Az ügyvezető előadásából az következett, hogy a feltöltött adatok nem tartalmazták, hogy az egyes munkavégzések során ki volt jelen és mennyi időt töltött tényleges munkavégzéssel. Az ügyvezető arra is nyilatkozott, hogy nem tudja elfogadni a felperes hiteltelen rendszerből származó adatszolgáltatását. Kifejezetten vitatta a keresetben megjelölt Ország2i munkavégzés mennyiségét, a munkabérjegyzék adataival szemben. A munkavállalók adatszolgáltatása alkalmat adott visszaélésre, az alperes ezért vitatta a felperes által az Excel táblázatba bevitt adatokat. Ezek nem minősültek bizonyított adatoknak, szemben a bérjegyzékeken rögzített munkanapokkal.

[28] Az elsőfokú bíróság súlytalannak tekintette az alperesi bizonyítékokat és nyilatkozatokat, továbbá úgy állapította meg az alperes mulasztását, hogy semmilyen jogszabállyal nem támasztotta alá a bizonyítási teher megfordulását. A kereseti állításait a felperesnek kellett volna bizonyítania. Az alperes részletes tényállítást és érvelést adott elő a nyilvántartásokkal kapcsolatban. A 2023. december 20-i keresetmódosításra benyújtott észrevételét a fellebbezés részeként is kérte figyelembe venni, mivel azokra az elsőfokú bíróság az ítéletében nem reagált.

[29] Az elsőfokú bíróság azt is jogellenesen állapította meg, hogy hiányosak voltak a nyilvántartások. A munkavégzés helyét nem kell nyilvántartania a munkáltatónak, mert nincs erre irányuló jogszabályi kötelezettsége. A bizonyítékok téves, okszerűtlen értékelésén alapult az a következtetés is, hogy a munkaidő rögzítése során nem történt visszaélés. Ezt egyértelműen cáfolta a felperes 23. sorszámú jegyzőkönyvben tett nyilatkozata, továbbá Tanú6, tanú2, tanú5 tanúvallomása. Az elsőfokú bíróság azt is figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes a munkaviszony fennállása alatt munkahelyi balesetet próbált színlelni, továbbá korábban már készült a perre.

[30] Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megsértésével engedélyezte a pendrive utólagos csatolását. Annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a felperesnek az általa hivatkozott bizonyítékokat már a keresetlevél előterjesztésekor, de legkésőbb az első perfelvételi tárgyaláson lehetősége lett volna csatolni. A pendrive-on található adatok csatolása érdekében már az első perfelvételi tárgyalás elhalasztásának sem lett volna helye. A becsatolt pendrive-nak nemcsak a valódisága kérdéses, hanem az is, hogy a felperes ugyanazt az adattartalmat juttatta-e el az alperesnek.

[31] A felperes a per kezdete óta jogi képviselővel járt el. Az általa csatolt adathordozón, az abban lévő file-ok nem lettek elektronikusan aláírva és nem volt rajtuk a jogszabályban előírt xcz-file. Fokozott biztonságú aláírás, illetve elektronikus bélyegző hiányában a dokumentum hitelesítés adatai sem állapíthatók meg. Az elsőfokú bíróságnak, ezért a pendrive-on található adatokat hatálytalannak kellett volna tekinteni. A bíróság felhívása alapján a felperes csak egy példányban csatolta adathordozót. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság visszautasítás terhével a pendrive további egy példányban történő csatolására kötelezte, azonban a felperes ez a másik adathordozót hatálytalanul csatolta be.

[32] Az alperes mindezek alapján nem volt köteles és nem is kívánt a felperes által benyújtott adathordozón található adatokra nyilatkozni, mivel hatálytalannak tekintette az eljárási cselekményt. Mindezzel összefüggésben az alperes a Pp. 183. § (6) bekezdése, 203. § (2) bekezdése, 618. § (1) bekezdése, továbbá az E-ügyintézési törvény 9. § (5) bekezdése és 10. §-a megsértésére hivatkozott. Utalt az Országos Bírósági Hivatal honlapján közzétett tájékoztatóra, illetve a bírósági ügyvitelről szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet rendelkezéseire. Mindezek alapján a kereseti kérelmet a hatálytalanul becsatolt bizonyíték (pendrive) adatainak a mellőzésével kellett volna elbírálni. Az elsőfokú bíróság előbbi eljárása sértette a perkoncentráció követelményét is.

[33] A tanúvallomások szerint a munkavállalók bejelentéseire küldött e-mail visszaigazolás csak egy automatikus válasz volt, nem érdemi jóváhagyás. A megküldött adatokat a munkavállalók akár évekkel később is módosítani tudták. Ezt a tényt arra figyelemmel kellett volna értékelni, hogy több tanú által igazoltan, a felperes már korábban, tudatosan készült a peres eljárás kezdeményezésére. A szavahihetősége az elutasított kereseti kérelmek kapcsán is megdőlt a perben.

[34] Az elsőfokú bíróság a felperes számára kedvezően értékelt egyes peradatokat. Úgy hivatkozott egyéb érdekelt3 e-mailjeire, hogy ezek nem lettek a perben becsatolva. Erre vonatkozóan is nyilatkozott az alperes az elsőfokú eljárás során. A megjelölt e-mailekről azt sem lehet tudni, hogy ki, mikor, kinek küldte azokat. egyéb érdekelt3 feladataival kapcsolatban az alperesi törvényes képviselők is nyilatkoztak.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[35] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, mert az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, a tényállást helyesen állapította meg és megfelelő jogi következtetésekre jutott.

[36] Bizonyította a perben, hogy tartósan, huzamosan Ország2ban dolgozott az alperes utasítása, rendelkezése, kiküldetése alapján. egyéb érdekelt1 ügyvezető, tulajdonos elismerte, hogy ezt alátámasztották a keresetlevélhez csatolt kimutatások. Az alperesi ügyvezető a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy nincs olyan nyilvántartás, kimutatás, ami megkérdőjelezné a Ország2i munkavégzésre vonatkozó felperesi kimutatásokat. Ezt a nyilatkozatát csak az alperesi jogi képviselő észrevétele után módosította. A nyilvántartás hiánya azonban valótlan állítás, az alperes a német megrendelője felé a saját dolgozói munkavégzése alapján tudott elszámolni, ennek során igazolni kellett a munkaidőt, a munkavállalói létszámot. Vagyis kizárt, hogy az ügyvezető, illetve az alperes nem tudta, hogy a munkavállalók közül ki, mikor végez munkát Ország2ban. Az elsőfokú bíróság helyes jelentőséget tulajdonított a Pp. 522. § (1) bekezdése rendelkezéseinek is és ez alapján helyes következtetésekre jutott.

[37] A perben az alperes vitatta a felperesi kimutatásokat, de semmivel sem tudta a saját állításait igazolni, illetve cáfolni a felperesi előadásokat. Az alperes amiatt sem csatolt bizonyítékokat, mert az hivatkozott nyilvántartás a keresethez képest többlet munkavégzést tartalmaz. A tanúvallomásokkal igazolta, hogy minden munkavállalónak kötelező volt naponta használni a munka jelentési rendszert, ez pedig tartalmazta, hogy ki, hol, mennyit, kivel végzett munkát. Az egy munkacsapatban dolgozó 3-4 fő munkavállaló egymásról is küldött összehasonlítható adatokat. Ezek elmaradását számonkérték, amit valamennyi tanú megerősített. Az alperes mégis letagadta ezt a perben. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az ítéletében, hogy a felperes szinte folyamatosan Ország2ban végzett munkát, a nyári szabadságolások és az ünnepnapok kivételével. Az is bizonyított volt, hogy alpinista-szerelő munkakörben dolgozott, ezt az ügyvezető elismerte.

[38] Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, az alperes által kért tanúkat is meghallgatta, azonban ők is a felperes Ország2i munkavégzését erősítették meg. A Ország2i munkavégzésre vonatkozó adatokat a felperes már a keresetlevélben becsatolta. Az alperes minden felperesi állítást tagadott, de ennek ellenkezőjét nem tudta bizonyítani.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[39] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[40] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, ezért nem érintette a keresetet elutasító rendelkezéseket.

[41] A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást követően érdemben helyes döntést hozott, amellyel a másodfokú bíróság az indokolás alábbi kiegészítésével értett egyet.

[42] Az alperes fellebbezése – az irányadó jog kérdésében - annyiban volt helytálló, hogy jelen eljárásban az Nmjt. rendelkezéseit nem lehetett alkalmazni, mert annak 2. §-a szerint a törvény olyan kérdésekben irányadó, amelyek nem tartoznak az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés hatálya alá. Ebből az is következett, hogy az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusait, - többek között - a Róma I. rendeletet alkalmazni kellett, annak 28. cikke értelmében a 2009. december 17-e után kötött szerződésekre, így a felek között 2016 márciusban létrejött munkaviszonyra is.

[43] A Róma I. rendelet az 1. cikk (1) bekezdése szerint olyan szerződéses kötelezettségekre kell alkalmazni polgári és kereskedelmi ügyekben (munkaviszony esetén is), amikor különböző országok joga között kell választani. Ezért jelen perbeli munkaszerződésre, nem az Nmjt., hanem a Róma I. rendelet alapján kellett meghatározni az alkalmazandó jogot.

[44] A Róma I. rendelet 8. cikk (1) bekezdése értelmében az egyéni munkaszerződésekre a felek által a 3. cikknek megfelelően választott jog irányadó. Amennyiben, tehát a munkajogviszony külföldi elemmel rendelkezik, annak alanyai szabadon dönthetik el, hogy melyik állam jogát alkalmazzák. Jelen perbeli munkaviszony során az minősült külföldi elemnek, hogy a munkavégzés helye olyan tagállamban volt, amely nem volt azonos a felek személyes jogával.

[45] A felek által 2016. március 14-én aláírt munkaszerződés 9.2. pontja szerint a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.), továbbá más munkaviszonyra vonatkozó jogszabályok, valamint a munkáltatónál érvényben lévő szabályzatok az irányadóak. Ez a rendelkezés értelmezhető volt a felek szabad jogválasztásaként azzal, hogy Mt. alatt a munkaszerződés aláírásakor hatályos, 2012. évi I. törvényt kellett érteni.

[46] Az ítéltábla álláspontja szerint a Róma I. rendelet 8. cikk (2) bekezdése alapján a felek kifejezett jogválasztása hiányában is az Mt.-t kell alkalmazandó jognak tekinteni. Amennyiben ugyanis az egyéni munkaszerződésre alkalmazandó jogot a felek nem választják meg, a szerződésre azon ország joga az irányadó, ahol vagy - ennek hiányában - ahonnan a munkavállaló a szerződés teljesítéseként rendszerint a munkáját végzi. Ez a bekezdés azt is tartalmazza, hogy a rendszerinti munkavégzés helye szerinti országon nem változtat, ha a munkavállalót ideiglenesen egy másik országban foglalkoztatják. Az ideiglenesség fogalmát a Róma I. rendelet preambuluma [36] bekezdése alapján kellett értelmezni. Eszerint, az egyéni munkaszerződések vonatkozásában egy másik országban való munkavégzés akkor tekintendő ideiglenesnek, ha a munkavállalónak a feladata külföldön történő teljesítése után a származási országában ismét munkába kell állnia. Az Mt.-hez fűzött kommentár szerint az ideiglenes munkavégzés időbeli korlátját a Róma I. rendelet nem határozza meg, ezért annak minősülhet a hosszabb időtartamú, akár több hónapig, esetleg évig tartó munkavégzés is.

[47] Jelen jogvitában a felek egyike sem állította, hogy a munkaszerződés kizárólag külföldi munkavégzésre jött létre. A felperes nem vitatott előadása szerint a munkaviszonya első éveiben, illetve 2019-től a Ország2i munkavégzések között, időszakonként Ország1on végzett munkát. Mindezek alapján azt lehetett megállapítani, hogy a munkáját rendszerint Ország1on végezte és ideiglenesen Ország2ban dolgozott. Ezért a kifejtettek szerint a felek közötti munkaviszonyra alapvetően az Mt.-t kellett alkalmazni.

[48] A Róma I. rendelet 8. cikk (1) bekezdéséből azonban az is következik, hogy a felek szabad jogválasztása nem korlátlan. Az nem eredményezheti, hogy a munkavállalót megfosztják a jogválasztás hiányában ezen cikk (2), (3) és (4) bekezdése értelmében alkalmazandó jog olyan rendelkezései által biztosított védelemtől, amelyektől megállapodás útján sem lehet eltérni.

[49] Ehhez kapcsolódóan írja elő az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése a tagállamok számára, hogy bármelyik állam joga irányadó a munkaviszonyra, biztosítaniuk kell, hogy a területükön kiküldetésben lévő munkavállalókra is alkalmazni kelljen azokat a munkaviszonyra vonatkozó szabályokat, amelyeket a munkavégzés helye szerinti tagállamban törvény, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés, illetve kollektív megállapodás, vagy választott bírósági határozat állapít meg. Ebbe a körbe tartozik az Irányelv 3. cikk (1) bekezdés c) pontja szerint a minimális bérszintre vonatkozó szabályozás.

[50] Az Irányelv alkalmazásában a minimális bérszint fogalmát annak a tagállamnak a nemzeti jogszabályai, illetve gyakorlata határozza meg, amelynek területén a munkavállaló kiküldetésben tartózkodik. Az 1996. december 16-án aláírt Irányelv alapja a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 80/934/EGK egyezmény, vagyis az 1980. június 19-ei Római Egyezmény. Az Irányelv többek között a Római Egyezmény 7. cikkére hivatkozik, amely szerint meghatározott feltételektől függően egy adott jogviszonyra az alkalmazandó joggal egyidejűleg egy másik ország kötelező jogszabályai is hatályosak lehetnek, különösen annak az országnak a joga, amely területén a munkavállaló ideiglenesen kiküldetésben tartózkodik. Az előbbi rendelkezés, továbbá az Európai Unió Bíróságának a

gyakorlata, amint arra az elsőfokú bíróság is hivatkozott, az irányelv kötelező alkalmazását támasztja alá.

[51] A kifejtettek alapján az alperes alaptalanul hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy a Ország2i minimálbérre vonatkozó szabályozás nem volt alkalmazható a felperes munkaszerződésére.

[52] A felperes már a 2023. március 20-án benyújtott keresetlevélben részletezte a mellékletként becsatolt táblázat alapján, hogy az alperes utasításainak megfelelően a perbeli időszakban mely napokon, mettől-meddig végzett munkát Ország2ban kiküldetésben. A keresetben érvényesített munkabér igény, ezeken a konkrét adatokon alapult.

[53] A Pp. 199. § (2) bekezdés b) pontja értelmében érdemi védekezés esetén az ellenkérelemben fel kell tüntetni a keresetlevélben előadottakra vonatkozó, azt vitató és cáfoló nyilatkozatokat, a védekezést megalapozó tényeket és az azokat alátámasztó, rendelkezésre álló bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat. Az előbbieken alapján az alperesnek külön bírói felhívás nélkül is törvényi kötelezettsége volt egyértelmű nyilatkozatot tenni arról, hogy a keresetlevélben előadott, mely tényállításokat vitatja, és ugyancsak törvényi kötelezettsége volt a vitatással összefüggő bizonyítékok becsatolása.

[54] Az alperes – bár az érdemi tárgyalási szakban elismerésként értékelhető nyilatkozatot is tett - a kereset elutasítását kérte és a perfelvételi szakban a védekezését arra alapította, hogy a felperes állítása szerinti, a napi munkavégzés kezdő és befejező időpontját rögzítő webes felület és a napi jelentések létezését vitatta. A tanúként meghallgatott tanú3, tanú5, Tanú1 és tanú2 ugyanakkor egybehangzóan és a felperesi állításokkal egyezően nyilatkoztak arról, hogy a munkavégzésről, annak kezdetéről és befejezéséről egy erre rendszeresített webes felületen, naponta kellett jelentést küldeni az alperes számára. tanú2 vallomása szerint (39. sorszámú jegyzőkönyv) a jelentések valóságtartalmát „a főnökség ellenőrizte”, azokat összehasonlították a többi munkavállaló által küldött jelentéssel. A jelentések célja alapvetően a Ország2i megrendelő felé történő elszámolás volt.

[55] A tanúk vallomása egyértelműen igazolta, hogy az alperes rendelkezett olyan bizonyítékokkal, amelyek alapján kifejezetten tudott volna nyilatkozni a felperes Ország2i munkanapjaira. Ezért súlyosan rosszhiszemű magatartást tanúsított, amikor vitatta a külföldi munkavégzés időtartamát, illetve az azt egyértelműen bizonyító napi jelentések létezését, majd próbaüzemre, illetve a webes felület használatának a hiányosságaira, a visszaélés lehetőségére hivatkozott.

[56] tanú2 tanúvallomása azt a fellebbezési érvelést is cáfolta, hogy az alperes nem ellenőrizte a munkavállalók jelentéseit. Ennek ellentmondanak a jelentések megtételére felhívó munkáltatói üzenetek, valamint az a több tanú által megerősített tény is, hogy a

jelentési kötelezettség elmulasztása esetén a munkavállaló nem kapta meg az adott napra járó munkabérét. A napi jelentésekkel összefüggő visszaélésre vonatkozó konkrét adat nem merült fel a perben, ezért az ennek lehetőségére vonatkozó alperesi hivatkozást nem lehetett elfogadni.

[57] A pendrive-on történt adatcsatolás nem befolyásolta a per érdemi elbírálását. Ebben a körben annak volt meghatározó jelentősége, hogy az alperes nem azt vitatta, hogy a felperes a birtokában lévő, saját bizonyítékok alapján (amit a pendrive tartalmazott) terjesztette elő a keresetét és azon alapulnak az F/5. számú mellékletben részletezett adatok, hanem azt vonta kétségbe, hogy azok a valóságnak megfelelnek. Ezt pedig a birtokában lévő – felperes által becsatolni indítványozott - iratok alapján egyértelműen és konkrétan cáfolhatta volna, ennek ellenére a felperes kiküldetésének konkrét idejére még tényállítást sem tett. Ezért nem volt jelentősége annak, hogy a felperes a pendrivot nem a jogszabályi előírások szerint csatolta.

[58] Az alperes alaptalanul hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy jogszabályi előírás hiányában nem szegte meg a nyilvántartási kötelezettségeit. Az Mt. 47. § (1) bekezdés a) pontja ugyanis előírja a munkáltató számára azt, hogy legkésőbb a külföldi utazást megelőző hét nappal, pontosan tájékoztatni kell a munkavállalót a külföldi munkavégzés helyéről és tartamáról. Ehhez kapcsolódóan helyesen vonta értékelése körébe az elsőfokú bíróság egyéb érdekelt³ alperesi munkavállaló üzeneteit. Nem annak volt jelentősége, hogy mi volt egyéb érdekelt³ munkaköre, hanem annak, hogy az általa írt levelekből az következett, az alperes nyilvántartotta a munkavállalók Ország²i munkavégzését, hiszen személyekre igazodó előzetes beosztás is készült. Ennek ellenére a perben – valótlannul - azt állította, számára nem volt releváns, hogy mikor, hol végeztek munkát a munkavállalók és ezt nem is tartotta számon.

[59] Az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a bérjegyzékek a munkaidő nyilvántartására is szolgálnak. Az Mt. 134. § (1) bekezdés a) pontja egyértelműen rendelkezik arról, hogy a munkáltató nyilvántartja a rendes és rendkívüli munkaidő tartamát. A (2) bekezdés szerint a nyilvántartásból naprakészen megállapíthatónak kell lennie a rendes és rendkívüli munkaidő kezdő és befejező időpontjának. Az alperes által az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben hivatkozott Mt. 134. § (3) bekezdése arra ad lehetőséget a munkáltatónak, hogy az írásban előre közölt munkaidőbeosztást a hónap végén leigazolja és a változásokat azon feltüntesse. Az előbbi kógens rendelkezésnek, amelytől a felek az Mt. 135. § (1) bekezdés h) pontja alapján még megállapodással sem térhetnek el, nyilvánvalóan nem felelt meg a havi bérjegyzék, amely értelemszerűen nem azonos az Mt. 97. § (4) bekezdése szerint előre elkészítendő munkaidőbeosztással.

[60] Ezenkívül az alperes az érdemi tárgyalási szakban, a 41. sorszámu beadványban azt adta elő, hogy „a munkavállalók egy elektronikus rendszerben kötelesek a napi munkavégzésükhöz kapcsolódó információkat rögzíteni” (41. sorszámu beadvány 4. pont), amivel lényegében elismerte a napi jelentések készítését. egyéb érdekelt¹ törvényes képviselő pedig úgy nyilatkozott, hogy „a felperes állításával szemben én nem tudok más nyilatkozatot

tenni, mivel nekem semmilyen nyilvántartásom nincs, ami alapján ezt kétségbe vonhatnám” (23. sorszámú jegyzőkönyv 12. oldal ötödik bekezdés). A lefolytatott bizonyítási eljárás ezzel ellentétes eredménye szerint azonban a napi jelentések alapján a felperes kiküldetésre vonatkozó konkrét tényállításaira nyilatkozni tudott volna, így az előbb idézett előadását úgy lehetett csak értelmezni, hogy annak az ellenkezőjét nem kívánta a perben bizonyítani. Ebből az is következett, hogy kizárólag a bérjegyzék alapján tett, a kiküldetéssel érintett néhány napra vonatkozó alperesi állítást nem lehetett elfogadni, mert azt semmilyen perbeli bizonyíték (pl. szabadságnylvántartás) nem támasztotta alá.

[61] Az ítéltábla egyetértett az elévülés körében kifejtett ítéleti érveléssel is, annak megismétlését szükségtelennek találta.

[62] A felek között a perbeli időszakban irányadó német minimálbér összege nem volt vitatott, az alperes a fellebbezésében a marasztalási összeggel kapcsolatos érvelést nem adott elő. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján, az indokolás előbbi kiegészítésével hagyta helyben az elsőfokú ítéletet.

Záró rendelkezések

[63] A fellebbezési eljárásban pernyertes felperes 500.000 forintban számította fel a másodfokú perköltségét, áfa mellőzésével, megbízási szerződés csatolásával. A másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján határozott a perköltségről.

[64] A fellebbezési illetékre vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésén, 46. § (1) bekezdésén és 78. § (4) bekezdésén alapult, figyelemmel a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2a) bekezdésére.

[65] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket a NAV 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell befizetni, a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2025. június 5.

dr. Orosz Andrea s.k.
s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.

dr. Szalai Beatrix

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró